

Informasjonsskriv til lærere på hovedutdanningen – utdanning i gruppeanalyse og gruppepsykoterapi

---

September 2019, revidert i lærergruppen mars 21, språklig revisjon 2024, tillegg 8) fra fagrådet mai 2022

Innhold:

1) Oversikt over delsamlingene, prosess- og klinisk veiledning og møter, både under og mellom samlingene, forskjellig praktisk ansvar, datoer framover i tid, fester, bruk av hjemmesiden og annen generell informasjon	side 2
2) Ledelse av teorigrupper	side 3
3) Ledelse av veiledningsgrupper	side 4
4) Ledelse av smågrupper	side 4
5) Delt ledelse av storgruppen	side 5
6) Taushetsplikt og etiske regler	side 5
7) Fravær	side 5
8) Ad permisjonssøknad fra utdanningsløp ved IGA – veiledende for lærer og fagråd	side 6
9) Honorar og fakturering	side 7

Evaluering av litteratur, forslag til nytt punkt til senere?

1) Oversiktsinformasjon

Tidsrammer

Samlingene, for Grunnleggende og Trinn A torsdag til lørdag, for Trinn B fra onsdag ettermiddag til lørdag. Se egen timeplan for lærere, som undervisningsleder sender ut samtidig med gruppeoppsettene. Datoer, vanligvis 3-4 år framover i tid finner man på hjemmesiden, www.iga.no/utdanningstilbud/kursdatoer/
Generelle «regler» for plassering av samlingene:

Samling 1 uke 38 (unntaksvis uke 37), samling 2 uke 47, samling 3 uke 5 (el 4), samling 5 uke 23/24 første hele helg i juni. Med tanke på samling 4 vil datoene variere avhengig av påsken => uke 13-14-15.

Klinisk veiledning

Alle lærere deltar i klinisk veiledning, inndelt i to grupper; enten onsdag kveld før samling eller torsdag kveld etter samling, hver på tre timer (à 45 min). Vi bruker mye reflekterende team i denne veiledningen. Prosessveiledning skjer på Vettre på slutten av torsdagene, to timer (à 45 min), se egen timeplan for lærere.

Lærermøter mellom samlingene, to per år; 1) oppstart hver september, vanligvis første fredag i september, kan variere dersom det kolliderer med viktige konferanser og 2) i forbindelse med IGAs generalforsamling, enten første eller andre fredag i mars. Inneholder mediangruppe, informasjon fra instituttet, faglige diskusjoner, faglig påfyll i form av undervisning o.l. etter behov. Tidsramme vanligvis 8:30 – 15:00.

Hjemmesiden; her ligger veldig mye informasjon. Gjør deg kjent! Alle retningslinjer ligger for eksempel her www.iga.no/statutter-retningslinjer/

Samlingsansvarlige

Lærerguppen har til enhver tid valgt to samlingsansvarlige lærere, SAL1 og SAL 2.

SAL 1 har ansvar for å lede lærermøtene, samarbeide med sekretariatet om planlegging av lærermøter, lede evalueringsmøtet på samlingenes siste dag. SAL 2 har ansvar for KV-gruppene, spesielt for egne møter for å sørge for at alle finner KV-gruppe og for å innhente rapporter fra alle som viser at de har deltatt på mange nok KV-grupper, både generelt og med ekstern veileder, til å tilfredsstille kravene. I dette arbeidet får SAL 2 hjelp av fagrådsleder og ofte også fra Diana og/eller undervisningsleder. SAL 2 har også ansvar for tilbakemeldinger om alt praktisk til og fra oss og hotellet.

En av lærerne har også til enhver tid ansvar for stoloppsett i storgrupperommet.

Lærerfest. En gang i året er det tradisjon for å arrangere lærerfest. Vanligvis skjer dette hjemme hos en av lærerne, men kan også være på annet sted. Her får vi dekket mat, men betaler for alkohol selv.

Evaluering: kandidatene evaluerer de forskjellige gruppene siste dag av siste samling. Angir hvem som er smågruppeleder og hvem som er teori- og veiledningslærer. Da vi også tok med hvem som var KV-gruppeveileder, ble det protester fra kandidatene om manglende anonymitet. Sekretariatet arbeider med å bedre evalueringsskjemaet slik at den tilbakemeldingen vi får blir mer relevant og nyttig. Per i dag skåres nytte og fornøydhets på en tallskala fra 1 (dårligst) til 7 (best). Det framkommer gjennomsnittstall for de forskjellige typer grupper og for hver enkelt lærer. Det siste fokuserer vi stadig mindre på, da antall respondenter er så lavt at resultatene i form av forskjellige desimaler er langt fra signifikant. Resultatene er gjennomgående svært gode:

Instituttleder presenterer tilbakemeldinger og samlede tall for hvert undervisningsår på påfølgende første lærermøtedag i september.

Instituttet har valgt å møtes med representanter fra kandidatene. Det velges en representant for hvert trinn, hvert år. Det er styret som har ansvar for møter hvor kandidater, representanter fra styret, fagrådet og sekretariatet møtes.

2) Å lede teoriundervisning i grupper

Teori- og veiledning foregår i samme gruppe. Gruppene har generelt ikke mer enn åtte deltakere, på Trinn B kan de ha ned til fem deltakere. Teoriprogrammet, nyeste versjon, finner man til enhver tid igjen på hjemmesiden www.iga.no/utdanningstilbud/litteratur-teoriprogram/. Aller første teorigruppe for Grunnleggende trinn og Trinn A ved første samling i september, har de siste årene startet med en felles kort forelesning om utdanningen og om IGA, før alle går til sine grupper og diskuterer dagens teori.

Det er tradisjon for at lærerne kan lede sin teorigruppe på «sin måte». De fleste av oss forsøker nok også litt forskjellig, finner ut hva som fungerer best. Man kan for eksempel velge at alle leser, alle har ansvar for å delta aktivt i diskusjonen og man går rett på diskusjonen uten fremlegg. Men det vanligste er at – i tillegg til at alle leser og forbereder seg for aktiv diskusjon – så fordeles teorien for neste samling. De som legger fram kan f.eks. få følgende generelle instruks:

- Bruke ikke mer enn 10 minutter på fremlegg
- Fremlegget skal ikke være et referat, men stimulere til diskusjon gjennom å hente fram noe som er spesielt interessant, spesielt vanskelig å forstå, spesielt relevant i forhold til klinisk materiale e.l.

Læringsmålene som gjelder for hver enkelt samling, står nevnt i teorioversikten. Det overordnede målet med teorigruppene er å stimulere til glede av og evne til å fordype seg i litteratur og å kunne bruke det til å forstå det kliniske materiale bedre.

Når det åpnes for diskusjon er kandidatenes deltakelse viktigst, men som lærere har vi et ansvar for å skjele til at læringsmålene nås. Vi kan eksempelvis oppsummere avslutningsvis og da få med det som kanskje ikke kom med i diskusjonen, men som vi mener er viktig at de får med seg. Små bolker av ren undervisning er av og til helt nødvendig.

Forberedelsene går på omgang. Det er greit å ta noe hensyn til hvem som strever mest med å lese engelsk.

Teorioppgaver leveres ut på andre samling (i november) på Grunnleggende trinn, Trinn A2 og Trinn B2. Kandidatene har flere oppgaver å velge mellom. Innleveringsfrist 1. mai våren etter. Se egen retningslinjer for disse oppgavene. Kort tilbakemelding i standard skjema gis kandidatene på dag 1 eller 2 på siste samling i juni. Det er beregnet en times honorert arbeid (administrasjonstakst) for å lese og fylle ut kort tilbakemelding for hver oppgave. Dette faktureres sammen med samlingen i juni.

Vanskelige situasjoner eller ting vi som lærere blir usikre på tar vi opp på lærermøtene på Vettre. Mye kan vi finne ut av der og da. De mest erfarne lærerne har en stor erfaringsbank å dele av. Vi kan også ta det opp i den kliniske veiledningen før og etter samlingene.

NB: Lærere som kun har teori- og veiledningsgruppene deltar og presenterer seg på velkomst-/informasjonsmøtet på første torsdag i september, kl. 8:30.

3) Å lede veiledningsgrupper

Når det gjelder veiledningen blir gruppestørrelsen enda viktigere for hvordan en organiserer. Klare rammer er generelt en fordel, sånn at kandidatene vet når de skal ha veiledning og hvor mye tid de får.

Ett prinsipp er å dele tiden ved hvert samling på alle. Det *kan* bli litt heseblesende.

De fleste av oss anvender reflekterende team. Først framlegg av problemstilling (max 10 min), så kort spørsmål/oppklaringsrunde (ikke mer enn 5 min), så reflekterende team (minimum et kvarter), til slutt tas kandidaten inn, sier noe om hva som ble nyttig, kanskje også litt felles diskusjon her (minimum 5 min). Dette går fint på 45 min, blir vanskeligere på 30. Uansett er det krevende å få til disiplin på tid, samtidig med noe fleksibilitet i forhold til her og nå-situasjoner.

En løsning kan være å dele veiledningstiden torsdag og fredag på to, da får fire kandidater 45 min. veiledning, med reflekterende team, hver gang. Så på lørdag kan de 60 min. deles på tre eller fire; ca et kvarter på hver til kortere spørsmål, ikke reflekterende team, men svar, diskusjon og gjensidige råd.

Flere av oss går en kort evalueringsrunde på slutten av hver samling. Kan tas siste veiledningsgruppe (om veiledningen respektive samling) eller på slutten av siste teorigruppe (om helheten av arbeidet i teori- og veiledningsgruppen denne samlingen).

Det kan ofte være nyttig å ha et øye for parallellprosesser.

Der det kliniske materiale kan knyttes til teori – og/eller motsatt, blir det ofte ekstra stort læringsutbytte.

Hvis det kommer opp emosjonelt ladede personlige tema kan det gjerne få noe plass, men det kan også være relevant – og en hjelp både for kandidaten og for teori- og veiledningsgruppa – å foreslå å jobbe videre med slike personlige temaer i smågruppa.

På Trinn B har de betydelig mer tid til veiledning, både fordi de starter med fire ekstra timer (à 45 min) på onsdag kveld og fordi veiledningsgruppene på Trinn B ofte har færre deltakere i gruppen.

Utover i utdanningen er det ønskelig at den kollegiale veiledningen mellom kandidatene får mer og mer plass. På denne måten fungerer Trinn B også på mange måter som læring og forberedelse til å være veileder selv.

Her gjelder det samme som for teorigruppene: Vanskelige situasjoner eller ting vi som lærere blir usikre på tar vi opp på lærermøtene på Vetre. Mye kan vi finne ut av der og da. De mest erfarne lærerne har en stor erfaringsbank å dele av. Vi kan også ta det opp i den kliniske veiledningen før og etter delkursene.

4) Å lede smågrupper

Her er vi kanskje aller mest forskjellige, og vi er aldri observatører i hverandres grupper. Her gjør også etiske regler og taushetsplikt at vi kun forteller andre lærere fra gruppene våre der vi trenger veiledning, dvs. at det har en funksjon å dele. Vi snakker kanskje for lite om hvordan vi leder disse gruppene. Det skal være etter gruppeanalytiske prinsipper. Og med så oppegående deltakere er nok til og med de mest aktive av oss mer tilbaketrukket enn i pasientgrupper. Det er vanligvis ni kandidater i hver smågruppe, noen ganger 10. Ressursene i gruppene er betydelige. Men det er også mye vanskelig problematikk og sterke følelser og også potensielt destruktive gruppeprosesser kan utspille seg. Når vi strever med slike tema i gruppene, kan vi både bruke lærermøtene på Vetre, da mest for romming og når det blir behov for håndtering/sortering av sterke motoverføringer. I den kliniske veiledningen er det god plass til å ta opp ting som vi trenger å lufte, diskutere, snakke om, få tilbakemeldinger på som er mer vanlige utfordringer.

Hovedregelen er å la gruppen jobbe, men intervensjoner når noe går i stå, låser seg, når det er rammebrudd eller det er tendenser til destruktive prosesser, f.eks. syndebukkdannelse og lignende.

Vi er også forskjellige når det gjelder introduksjon til første smågruppe hvert undervisningsår. Noen sier så godt som ingen ting, tar ting etter hvert. Noen sier litt introduserende om å bli kjent, litt om taushetsplikt og/eller om hensikten med smågruppene, mulighetene for å erfare hvordan gruppeterapi fungerer og oppleves selv og å arbeide med eget materiale, men at de jo ikke er pasienter, det føres ingen journal. Et annet eksempel på velkomstinstruksjon; her inviteres alle til å dele det de sitter med, av tanker, følelser, fantasier, drømmer, reaksjoner i forhold til hverandre, uten å holde tilbake – og å hjelpe hverandre til det samme.

Viktig å huske å minne om taushetsplikten i smågruppene, hvert år.

5) Delt ledelse av storgruppen

Storgruppen har som formål å knytte de ulike elementene i utdanningsprogrammet sammen og integrere hendelser, tanker, følelser og fantasier som angår programmet som helhet, og dermed gi økt innsikt i storgruppedynamikk og i egne reaksjoner i storgruppesammenheng. Alle kandidater og lærere deltar.

SAL 2 lager en oversikt over ansvaret for dører og for tiden i storgruppa. Dette går på omgang alfabetisk og handler kun om å ha ansvar for begynnelse og slutt. Bortsett fra dette spesielle ansvaret har alle lærerne ansvar for det som skjer, for å bidra til læring, oppklaringer, differensiering, beskyttelse osv. Vi er generelt ikke private, i forskjellig grad kan vi i noen situasjoner være litt personlige. Det er en utfordring å finne sin stemme som lærer i storgruppa. Hva er befordrende? Hvor forskjellig kan vi intervensjonere? Det pågår derfor en stadig diskusjon om hvordan lede storgruppa, hvordan få storgruppa til å fungere best mulig, bli mest mulig nyttig for flest mulig av kandidatene. Kandidatene skårer generelt nytten av storgruppedeltakelsen som signifikant lavere enn smågrupper og teori- og veiledningsgruppene. Men det er en viss økning av opplevd nytte hos de som har gått flere år.

Den som har ansvaret for tid og dører, har også ansvar for å lede lærernes refleksjonsmøte rett etter storgruppa, og å bestemme om det skal være ordet fritt eller en runde hvor alle sier noe. Som oftest kjøres ordet fritt, tiden kjennes ofte for knapp, noen ganger bruker vi prosessveiledningen til å snakke om ting som skjer i storgruppa. Forholdet mellom lærerne kan også komme til uttrykk i storgruppa, der har erfaringene sannsynligvis vært noe forskjellige opp igjen årene siden denne storgruppen startet i 1984.

6) Taushetsplikt og etiske regler

Alle lærere må sette seg nøye inn i IGAs etiske regler, se www.iga.no/wp-content/uploads/2019/03/Etiske-regler-IGA-2019.pdf. Viktig at alle deltar i ansvaret for å holde oppe bevisstheten om å tenke på etiske forhold og problemstillinger, både i kontakt med kandidatene og oss imellom samt å følge etiske retningslinjer og regler. Vi deler ikke noe fra gruppene med mindre det har en hensikt i forhold til kandidatene og vi gjøre det innenfor rammene av lærermøter og veiledning. I tillegg kan SAL'ene og undervisningsleder alltid spørres til råds derimellom. Eventuelt tas fagrådsleder med i vurdering av framgangsmåte, dersom noe skal gjøres. Ved etiske problemstillinger man støter på og ved brudd på etiske regler kan IGAs etiske utvalg kontaktes.

7) Fravær

Ved sykdom eller andre viktige grunner for fravær på hele eller deler av samlingene det viktig å melde fra til undervisningsleder så snart man vet enten AT det vil skje, eller at det er MULIG at det vil skje. Vi trenger å

ha tid på å finne plan B, dvs. engasjere vikar, når det er behov for det. Det har vært en viss kultur, eller kanskje til og med et ideal, blant IGA-lærere bakover i tiden å stille på jobb som lærer både med brukket rygg, når de er sykemeldt generelt og/eller ved store private kriser. Det er fint at folk strekker seg, men ikke ut over normale grenser.

Ved sykdoms- eller annet fravær er det vikaren som kan sende faktura og som får honorar.

Når en lærer ønsker å slutte, eller rettene sagt ikke ønsker å søke om fornyet engasjement påfølgende år, er det ønskelig at vedkommende sier fra til lærergruppen så snart han eller hun vet om dette, og senest ved andre samling i november, før den våren de ønsker å slutte. Dermed kan det diskuteres hvordan kandidatene skal få beskjed, ved januar-samlingen.

8) Ad søknader om permisjon fra utdanningsløp ved IGA – veiledende for lærer og fagråd

Utdanningsprogrammene ved IGA er inndelt i trinn; 1-årig Grunnleggende trinn, 2-årige Trinn A og Trinn B. Som hovedregel anbefaler IGA at kandidater tar trinnene fortløpende. For noen passer ikke det, og mange har erfart at det kan gå bra med pause mellom trinnene. Mer enn en pause i et 5-årig utdanningsløp bør unngås, da det gir flere brudd og forringer utbyttet av egenerfaringsdelen i smågruppen. Det samme gjelder å ta pause som varer mer enn to, maksimum tre år.

Pause mellom trinn velger kandidatene selv, det krever ingen permisjonssøknad.

Ved pause mellom Trinn A og B kan det bli aktuelt med en samtale med undervisningsleder for å kartlegge/vurdere om alt ligger tilstrekkelig til rette for å nå fortsette gruppeanalytikerutdanningen på Trinn B.

Pause midt i et trinn:

Dette er i utgangspunktet ikke mulig. Når kandidater tar imot plass på et 2-årig trinn, binder de seg faglig og økonomisk til å ta begge årene fortløpende, i samme teori- og veiledningsgruppe og i samme smågruppe.

Ved uforutsette grunner som ikke gjør to sammenhengende år mulig, fordi man ikke kan

- tilfredsstille kravene til egen gruppeterapeutisk virksomhet, og/eller
- delta på samlinger (inntil 20% fravær i løpet av trinnet aksepteres)

kan kandidaten søke permisjon. Det eneste aktuelle er da å søke permisjon for et helt utdanningsår.

Fagrådet gjør i tilfelle en helhetlig vurdering av gjeldende situasjon og søknad, men permisjon vil i regelen kun innfris ved graviditet/barsel, ved (dokumentert) alvorlig sykdom og eventuell annen alvorlig oppstått situasjon.

Når det gjelder alle typer ønsket permisjon midt i Trinn B er det ekstra vanskelig. Praksiskravene til både klassisk og tilpasset gruppeanalytisk løp er i utgangspunktet ikke forenlig med et helt års pause. Fagrådet kan, i helt spesielle situasjoner, og i samarbeid med kandidaten og veileder på Trinn B, lete etter mulige individuelle løsninger. Løsningen vil imidlertid i hovedregel bli å bruke tre år på Trinn B. Kandidaten kan for eksempel avslutte etter ett år, men innfri sin økonomisk forpliktelse ved å betale for de to avtalte årene. Når/hvis kandidaten på et senere tidspunkt kommer tilbake, dvs. starter på nytt på Trinn B vil IGA i slike tilfeller fakturere kun for ett år, slik at man totalt sett betaler for de tre årene man faktisk går i utdanningen.

Fagrådet vil vurdere eventuelle permisjonssøknader midt i Trinn B individuelt, både de økonomiske og med aller størst vekt på de faglige forholdene.

9) Honorar og fakturering

Alle lærere engasjeres ett år i gangen og må søke fornyet engasjement hvert år. Utlysninger både av fornyelser og av nye lærerengasjement sendes ut i løpet av januar. Det er ikke alltid likt behov for lærere og det er først når opptaket er ferdig i mai/juni at undervisningsleder har oversikt over lærerbehov og kan sende bekreftelser på engasjement.

Når det gjelder honorarer vises til honoraroversikt som undervisningsleder sender ut sammen med engasjementsbekreftelsene hvert år. Der står alle honorarbeløp for de forskjellige lærerengasjementene, antall timer (à 45 min) som honoreres og gjeldende satser. Prosessveiledningen på hovedutdanning honoreres. Klinisk veiledning før og etter samlingene honoreres ikke. Det samme gjelder evt. andre kliniske veiledningsordninger ved spesielle behov.

Som lærer må du være registrert som selvstendig næringsdrivende, med eget organisasjonsnummer. Dette gjøres ved innsending av registreringsskjema til Brønnøysundregistrene. Skjema kan lastes ned fra internett <http://www.brreg.no>. Faktura må være i tråd med gjeldende norske regnskapsregler, dvs. via eget fakturaprogram med elektronisk genererte fakturanummer, (enklest via www.sendregning.no , www.conta.no, www.fiken.no eller tilsvarende)

Faktura sendes etter hver samling, helst umiddelbart. Da er det lettest for Diana å holde orden og oversikt. Alle reise- og diettutgifter må leveres med bilag, om ikke annet er avtalt. IGA dekker normalt ikke utgifter til reise/overnatting om reisevei er mindre enn 1 time.

Fakturaadresse; e-post: 978623905@ebilag.com evt EHF-faktura 978623905.

Gateadresse: IGA, Gjerdrums vei 19, 0484 OSLO

Eventuelle spørsmål angående fakturering rettes til Diana.